

Rådgivnings- och övervakningsavdelningen 8.10.1998

Till arbetspensionsanstalterna

PENSIONSANSTALTERNAS SKYLDIGHET ATT UTREDA ANSTÄLLNINGSFÖRHÅLLANDEN (10 a § APL)

1

Allmänt

Tidsfristen för skyldigheten att utreda anställningsförhållanden har förkortats från tio år till fem år genom en ändring av 10 a § 1 mom. i APL. Ändringen trädde i kraft den 1.1.1997. I övrigt är lagrummet oförändrat. Genom hänvisningsbestämmelserna gäller ändringen också KAPL och KoPL. Till följd av ändringen i 17 a § SJPL gäller ändringen likväl lagen om sjömanspensioner.

I cirkulär A 38/90 har Pensionsskyddscentralen gett anvisningar om giltigheten hos uppgifterna om anställningsförhållanden på grundval av 10 a § APL, som trädde i kraft 1.1.1991. I cirkulär A 43/96 har pensionsanstalterna blivit informerade om lagändringen av utredningstiden och dess ikraftträdande i början av år 1997. Cirkulären innehåller anvisningar om hur pensionsanstalterna skall sköta utredningen av anställningsförhållanden.

Eftersom den nya utredningstiden på fem år börjar ha betydelse för försäkringen, ges här preciserade anvisningar om hur man i praktiken skall förfara vid utredningen av anställningsuppgifter. I slutet av cirkuläret redogörs för hur ikraftträdelsebestämmelserna om lagändringen inverkar på det nya förfarandet. Anvisningarna i de gamla cirkulären kommer fortfarande att gälla i tillämpliga delar.

Som bilaga följer exempel på tillämpningsförfarandet.

2

Tidsfristen

Enligt 10 a § 1 mom. APL är pensionsanstalten skyldig att på arbetstagarens yrkande utreda riktigheten av de anställningsuppgifter som inverkar på pensionsrätten och avge ett beslut om den pensionsberättigande anställningstiden och den pensionsgrundande lönen. Arbetstagaren skall vid behov uppvisa en sådan utredning om grunderna för sitt yrkande som skäligen kan

Rådgivnings- och övervakningsavdelningen 8.10.1998

förutsättas av honom med beaktande av också pensionsanstaltens möjligheter att skaffa utredning.

Om arbetstagarens yrkande gäller en sådan anställning som upphört för flera år sedan, skall arbetstagaren inom den utsatta tiden förete tillräcklig utredning till stöd för sitt yrkande. Tidsfristen var tio år under tiden 1.1.1991 - 31.12.1996. Den 1.1.1997 förkortades tidsfristen till fem år. Om det har gått mer än fem år sedan anställningen upphörde, skall arbetstagaren således fr.o.m. 1.1.1997 presentera tillräcklig utredning till stöd för sitt yrkande. Dessutom kan den tidpunkt då pensionsutdraget efter den 31.12.1996 postades till arbetstagaren inverka på pensionsanstaltens utredningsskyldighet. Dessa situationer beskrivs närmare i punkt 6.

I praktiken har arbetstagarens bevisskyldighet vuxit på grund av lagändringen, eftersom han måste skaffa fram anställningsuppgifterna relativt snabbt efter det att anställningen har upphört. Lagändringen minskar i motsvarande grad pensionsanstaltens utredningsarbete, till följd av att arbetstagarens utredningsskyldighet börjar tidigare än förut.

3

Grunderna för en kortare tidsfrist

För att kunna trygga arbetstagarens pensionsskydd är det viktigt att så tidigt som möjligt efter det att anställningen upphörde utreda anställningsuppgifternas riktighet, eftersom de då ännu är färska och lätta att kontrollera från olika informationskällor. Syftet med lagändringen är att arbetstagaren själv kontrollerar sitt pensionsskydd strax efter det att anställningen har upphört och ser till att eventuella brister blir åtgärdade. Arbetstagaren får delansvaret för att anställningsförhållandet blir i tid rätt inregistrerat.

Arbetsgivaren innehåller nuförtiden arbetstagarens pensionsavgift på lönen. Därför är det också viktigt att arbetstagaren strax efter det att anställningen upphört kontrollerar att arbetsgivaren har försäkrat honom sakenligt. För finansieringen av arbetspensionsskyddet är det dessutom viktigt att försäkringspremier betalas för alla pensionsgrundande anställningsförhållanden.

4

När det har gått mindre än fem år sedan anställningsförhållandet upphörde

Om anställningsförhållandet innan utredningen blivit anhängig har upphört för mindre än fem år sedan, är pensionsanstalten skyldig

Rådgivnings- och övervakningsavdelningen 8.10.1998

att utreda anställningsuppgifter som inverkar på pensionsrätten. Om arbetstagaren i sådana situationer inte själv kan ge den nödvändiga informationen i samband med utredningen, skaffar pensionsanstalten anställningsuppgifterna ur olika källor på eget initiativ.

Eftersom utredningen genom lagändringen tidigareläggs, har pensionsanstalten jämförelsevis bättre möjligheter än förut att få tillförlitliga uppgifter av både arbetsgivaren, arbetstagaren och myndigheterna.

5

När det har gått över fem år sedan anställningen upphörde

Om arbetstagarens yrkande gäller ett anställningsförhållande som har upphört för över fem år sedan, är det arbetstagaren som skall uppvisa tillräckligt utredning till stöd för sitt yrkande. I sådana situationer är arbetstagaren bevisskyldig.

Om pensionsanstalten emellertid har eller utan besvär kan skaffa de nödvändiga uppgifterna om en anställning som har upphört för över fem år sedan innan begäran om utredning blivit anhängig, är det i sådana situationer rimligt att begära att pensionsanstalten använder denna information för att verifiera anställningsförhållandet. Men pensionsanstalten behöver inte vidta några mera omfattande utredningsåtgärder, eftersom det är arbetstagaren som är bevisskyldig.

6

Ikraftträdelsebestämmelserna om tidsfristen på fem år

Utredningstiden på fem år trädde i kraft den 1.1.1997 och gäller sådana situationer där arbetstagarens begäran om anställningsutredning blir anhängig efter den 31.12.1996.

Registerutdragets postningsdatum har också betydelse när tiden på fem år skall beaktas. Enligt ikraftträdelsebestämmelsen skall registerutdraget skickas första gången medan den förnyade lagen är i kraft, dvs. efter den 31.12.1996. Med registerutdrag avses här ett sådant utdrag ur PSC:s register över anställningsförhållanden, där arbetstagaren första gången medan lagen är i kraft har kunnat konstatera att anställningsuppgifter saknas. Utdrag som skickats ut före det har alltså ingen betydelse i sammanhanget.

En arbetstagare kan t.ex. ha fått registerutdrag under tiden 1.1.1991 - 31.12.1996 medan 10 årsregeln var i kraft. Om

Rådgivnings- och övervakningsavdelningen 8.10.1998

arbetstagaren under denna tid inte har lämnat in en utredningsbegäran till pensionsanstalten, har utdragets postningsdatum ingen betydelse vid tillämpningen av tidsfristregeln (se bilagan, exempel 1).

Om en anställningsutredning blir första gången anhängig efter den 31.12.1996 och arbetstagaren inte har fått det första i lagrummet avsedda registerutdraget efter den 31.12.1996, är det pensionsanstalten som skall utreda de yrkade anställningsförhållandena utan tidsbegränsningar fram t.o.m. den 31.12.2001. I sådana situationer har det ingen betydelse när anställningsförhållandet har upphört (se bilagan, exempel 2).

Tidsfristen på fem år tillämpas inte på sådan begäran om anställningsutredning som har blivit anhängig innan sex månader har gått från den tidpunkt då arbetstagaren första gången efter den 31.12.1996 har fått det i lagrummet avsedda utdraget ur PSC:s register över anställningsförhållanden. I sådana situationer har det ingen betydelse när anställningsförhållandet har upphört. Pensionsanstalten är skyldig att undersöka fallet utförligt utan tidsbegränsningar (se bilagan, exempel 3). Om utredningsbegäran blir anhängig först efter det att sex månader redan har gått från den tidpunkt då arbetstagaren fick registerutdraget, iakttar pensionsanstalterna tidsfristen på fem år (se bilagan, exempel 4).

Lagändringen är i kraft i sin helhet den 1.1.2002. Då tillämpas tidsfristen på fem år på alla utredningsyrkanden som blir anhängiga efter den 31.12.2001. Då har det inte mera någon betydelse när registerutdraget har skickats till arbetstagaren (se bilagan, exempel 5).

I normalfall kan arbetstagaren anses ha fått del av registerutdraget, som PSC eller pensionsanstalten har skickat honom. Pensionsanstalterna och PSC postar registerutdraget orekommanderat till arbetstagaren. Därför kan pensionsanstalten inte åberopa tidsfristen på sex månader i sådana fall, där arbetstagaren bestrider att han fått utdraget eller det i övrigt är oklart om utdraget kommit till kännedom.

7

Ikraftträdelsebestämmelserna om den tidigare gällande tidsfristen på tio år

I cirkulär 38/90 har Pensionsskyddscentralen redogjort för ikraftträdelsebestämmelserna om tidsfristen på tio år i 10 a § APL,

Rådgivnings- och övervakningsavdelningen 8.10.1998

som var i kraft före den 1.1.1997. Dessa bestämmelser var i princip desamma som bestämmelserna om tidsfristen på fem år. De gamla bestämmelserna förutsatte att utredningsbegäran hade blivit anhängig under tiden 1.1.1991 - 31.12.1996.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

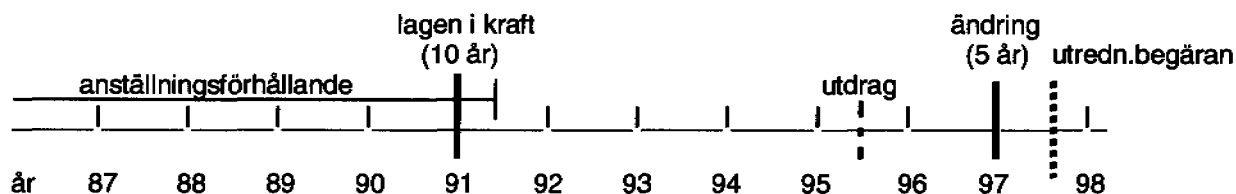

Seppo Pietiläinen

Markku Sirviö

BILAGA

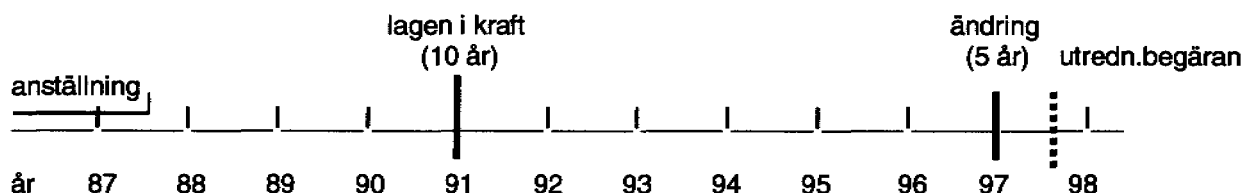
Exempel 1-5

8.10.1998

Exempel 1

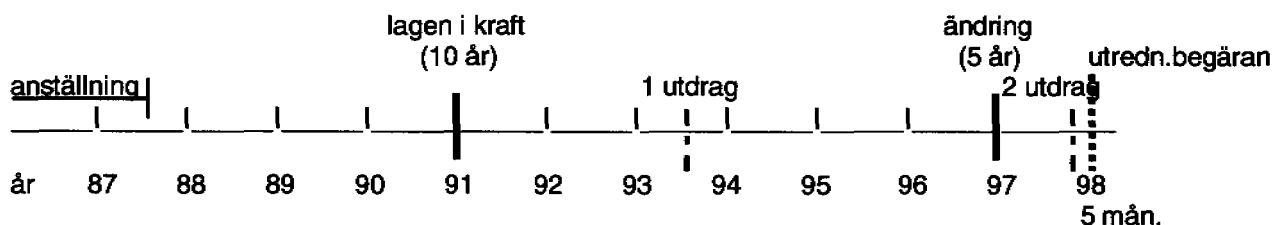
Pensionsanstalten utreder anställningsförhållandet.

- Utredningsbegäran har inlämnats över fem år efter det att anställningen upphörde
- Arbetstagaren fick inget utdrag under gällande lagändring (i kraft 1.1.1997)
- Utdraget som arbetstagaren fått före 1.1.1997 inverkar inte mera på tidsfristerna

Exempel 2

Pensionsanstalten utreder anställningsförhållandet

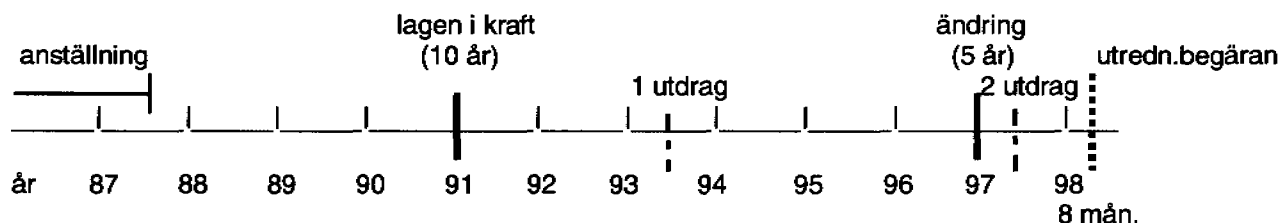
- Utredningsbegäran har inlämnats över fem år efter det att anställningen upphörde
- Inget utdrag till arbetstagaren

Exempel 3

Pensionsanstalten utreder anställningsförhållandet

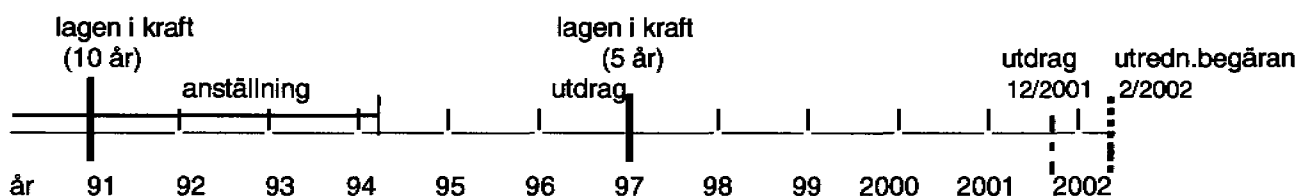
- Utredningsbegäran har inlämnats över fem år efter det att anställningen upphörde
- Utredningsbegäran har blivit anhängig innan 6 månader har gått från det första utdraget, som gavs under den gällande lagändringen (i kraft 1.1.1997)
- Utdraget som arbetstagaren fått före 1.1.1997 inverkar inte mera på tidsfristerna

8.10.1998

Exempel 4

Pensionsanstalten utreder inte anställningsförhållandet, det är arbetstagaren som är bevisskyldig.

- Utredningsbegäran har inlämnats över fem år efter det att anställningen upphörde
- Utredningsbegäran har blivit anhängig först när det har gått mer än 6 månader från det första utdraget, som gavs under den gällande lagändringen (i kraft 1.1.1997)
- Utdraget som arbetstagaren fått före 1.1.1997 inverkar inte mera på tidsfristerna

Exempel 5

Pensionsanstalten utreder inte anställningsförhållandet, det är arbetstagaren som är bevisskyldig.

- Utredningsbegäran har inlämnats över fem år efter det att anställningen upphörde
- Arbetstagaren fick utdraget under den tid som den 1.1.1997 ikraftträdde lagens ikraftträdelsebestämmelse tillämpades (före den 1.1.2002)
- Tiden mellan det att utdraget gavs och utredningsbegäran blev anhängig är kortare än sex månader. Utredningsbegäran har blivit anhängig först efter det att lagen redan är helt i kraft (i kraft fr.o.m. 1.1.2002). Tiden mellan utdraget och utredningsbegäran har inte mera någon betydelse.